EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.11.2020
COM(2020) 751 final

KOMISJONI TEATIS

Tõhustatud järelevalve ajakohastatud aruanne - Kreeka, november 2020

{SWD(2020) 751 final}

TAUST

Kreeka majandusarengut ja -poliitikat jälgitakse majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta raames ning tõhustatud järelevalve raamistiku alusel vastavalt määrusele (EL) nr 472/2013([1]). Kreeka üle tõhustatud järelevalve tegemisel tunnistatakse asjaolu, et Kreeka ([2]) peab jätkama meetmete rakendamist, et tegeleda majandus- ja finantsraskuste allikate või võimalike allikatega, ning ühtlasi rakendama struktuurireforme, et toetada jõulist ja jätkusuutlikku majanduskasvu.

Tõhustatud järelevalve moodustab tervikliku raamistiku majandusarengu jälgimiseks ja selleks, et rakendada majanduse kestlikuks taastumiseks vajalikku poliitikat. See võimaldab regulaarselt hinnata Kreeka majanduse ja rahanduse hiljutisi muutusi, samuti seirata riigi rahastamistingimusi ning ajakohastada võla kestlikkuse analüüsi. Tõhustatud järelevalve loob ka raamistiku Kreeka üldise kohustuse hindamiseks. Tegemist on 22. juunil 2018 eurorühma vastuvõetud kohustusega jätkata Euroopa stabiilsusmehhanismi programmi raames vastuvõetud reforme ja viia need lõpule ning tagada, et finantsabiprogrammide raames vastuvõetud oluliste reformide eesmärgid saavutatakse. Sellest tulenevalt jälgitakse tõhustatud järelevalve kaudu selliste konkreetsete kohustuste täitmist, mille eesmärk on lõpetada kokkulepitud tähtaegadeks, mis ulatuvad 2022. aasta keskpaigani, peamised struktuurireformid, mida alustati programmi raames järgmises kuues põhivaldkonnas, nimelt: i) eelarvepoliitika ja struktuurne eelarvepoliitika, ii) sotsiaalhoolekanne, iii) finantsstabiilsus, iv) töö- ja tooteturud, v) Kreeka varade ja osaluste haldamise amet (HCAP) ja erastamine ning vi) avaliku halduse ajakohastamine ([3]).

Käesolev aruanne on Kreeka tõhustatud järelevalve kaheksas aruanne. Aruanne põhineb 19.–20. oktoobril 2020 kaugtööna korraldatud kontrolli järeldustel ja regulaarsel dialoogil ametiasutustega. Kontrolli korraldas Euroopa Komisjon koostöös Euroopa Keskpangaga([4]); Rahvusvaheline Valuutafond osales programmijärgse järelevalve raames ning Euroopa stabiilsusmehhanism oma varajase hoiatamise süsteemi raames ja kooskõlas 27. aprilli 2018. aasta vastastikuse mõistmise memorandumiga Euroopa Komisjoni ja Euroopa stabiilsusmehhanismi töösuhete kohta. Käesolevas aruandes hinnatakse kohustuste täitmist, mis Kreeka on eurorühma ees võtnud seoses reformide lõpuleviimisega 2020. aasta keskpaigani.

Käesoleva aruande alusel võib eurorühm otsustada aktiveerida poliitikast tingitud võlameetmete järgmise paketi, mille maht on 767 miljonit eurot. Need meetmed lepiti eurorühmaga kokku 22. juunil 2018 ning nende hulka kuulub väärtpaberituruprogrammi ja netofinantsvarade kokkuleppe alusel keskpankadele kuuluvatest Kreeka riigivõlakirjadest tuleneva tuluga samaväärsete summade ülekandmine ning intressimäära kasvu marginaalist loobumine teatavate Euroopa Finantsstabiilsuse Fondist antud laenude puhul. Poliitikast

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida suured raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

([2]) Komisjoni 29. juuli 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/1142, mis käsitleb tõhustatud järelevalve pikendamist Kreeka suhtes (ELT L 248, 31.7.2020, lk 20–23).

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

([4]) EKP töötajad osalesid kontrollkäigus vastavalt EKP pädevusele ning jagasid seega teadmisi finantssektori poliitika ja makromajanduse seisukohalt oluliste küsimuste kohta, nagu peamised eelarve-eesmärgid, jätkusuutlikkus ja rahastamisvajadused. Kontrollkäigule eelnes 30. septembrist 8. oktoobrini 2020 toimunud tehniline missioon, mis korraldati samuti kaugtööna.

tingitud võlameetmete kolmas osamakse tehti pärast eurorühma kohtumist 11. juulil 2020, tuginedes muu hulgas Kreeka 2019. aasta lõpu kohustuste täitmise hinnangule, mis sisaldus 20. mail 2020 komisjoni vastuvõetud tõhustatud järelevalve aruandes ([5]), ning võttes arvesse koroonaviiruse puhangust tingitud erakorralisi asjaolusid.

ÜLDHINNANG

Aruanne koostati ajal, mil enamik liikmesriike seisab silmitsi pandeemia taaspuhkemisega. Hoolimata hiljutisest nakkusjuhtude kasvust on Kreeka suutnud koroonaviiruse levikut suhteliselt hästi ohjeldada, muu hulgas tänu õigeaegsele reageerimisele piirkondades, kus uute haigusjuhtude arv suureneb. Ametiasutused tugevdavad tervishoiusüsteemi valmisolekut ja laiendavad testimissuutlikkust, laiendades ja kohandades samal ajal fiskaal- ja likviidsusmeetmete kogumit, millega abistada pandeemiast mõjutatud isikuid ja ettevõtteid. Need meetmed aitavad leevendada pandeemia sotsiaalseid ja majanduslikke kulusid, kuid komisjoni 2020. aasta sügisprognoosi kohaselt ootab Kreeka majandust endiselt ees ELi üks suurimaid majandustegevuse langusi, mis on tingitud riigi suurest avatusest turismile ja väikese kohanemisvõimega väikeettevõtete suurest osakaalust. 5. novembril välja kuulutatud kolmenädalane riigi lukku panek ja selle võimalik pikendamine olenevalt pandeemia arengust võib lähiaja väljavaateid praegu eeldatust rohkem nõrgendada.

Vaatamata väga keerulistele oludele, mis nõudsid keskendumist vahetumatele prioriteetidele, on Kreeka viimastel kuudel märkimisväärselt kiirendanud reformide elluviimise tempot. Kõige olulisem on see, et parlament on maksejõuetusseaduse vastu võtnud. See on maksejõuetusraamistiku oluline reform, mis peaks hõlbustama peamiste probleemide lahendamist finantssektoris. Ametiasutused valmistavad praegu ette teiseseid õigusakte, milles määratletakse uue raamistiku olulised aspektid, ja samal ajal arendavad taristut, mis mõlemad on vajalikud seaduse tõhusaks rakendamiseks alates 1. jaanuarist 2021. Avaliku sektori tulude sõltumatu asutuse personalireformi pikaajalise kitsaskohaga tegeletakse kokkuleppe kaudu jätkata tööd lisatöötasu käsitlevate õigusaktidega, et suurendada asutuse suutlikkust meelitada ligi ja hoida kvalifitseeritud töötajaid. Ametiasutused teevad edusamme ka mitmes suures erastamistehingus, kuigi muud on pandeemia tõttu edasi lükkunud.

Lisaks on tehtud suuri edusamme järgmistes valdkondades:

- **eelarve- ja struktuurireformid** koos riigikassa ühtse kontosüsteemi lõpuleviimisega, ulatuslik riigihangete reform, mis tuleb aasta lõpuks vastu võtta, edusammud reformide elluviimisel, et kiirendada avaliku sektori investeeringute rakendamist, ning positiivne areng võlgnevuste kustutamisel, mida tuleb jätkata;

- **avalik haldus**, millega kaasnevad pidevad edusammud personalijuhtimise ajakohastamisel ja avaliku sektori asutuste kõrgema juhtkonna ametikohtade ühtse valikuprotsessi jõustumine. Ametiasutused on teinud edusamme ka oma ambitsioonika digitaalarengu tegevuskava rakendamisel.

- **Energeetika**: 1. novembril 2020 käivitati elektrituru sihtmudel, millega täideti pikaajaline kohustus.

([5]) https://ec.europa.eu/info/publications/enhanced-surveillance-report-greece-may2020_en

Ametiasutused lõid selguse ka edasiste sammude kohta valdkondades, kus olemasolevate kohustuste täielik täitmine oli varasemate viivituste või pandeemia mõju tõttu kättesaamatu. Ametiasutused alustasid taas tervishoiuteenuste eest tagasinõutud summade sissenõudmist ja leppisid kokku, et esmatasandi tervishoidu käsitlevad õigusaktid vormistatakse lõplikult kümnenda aruande ajaks, täites ühtlasi nõuetekohaselt 2017. aasta reformi (mida ei ole veel täielikult rakendatud) põhimõtteid. Täpne ajakava on kehtestatud ka investeerimislitsentside reformidele, mida jälgitakse tõhustatud järelevalve raames, samas kui katastriprojekti tegevuskava rakendamisel on tehtud järjepidevaid edusamme. Ametiasutused leppisid samuti kokku, et alustavad uuesti kahte konkreetset reformi, mida koroonaviiruse puhang on märkimisväärselt mõjutanud, nimelt omandimaksu väärtuste üleriigilist ümberhindamist ja garanteeritud miinimumsissetuleku kava aktiveerimiselemendi lõpuleviimist. Ettevõtte Public Power Corporation pruunsöe baasil toodetava elektrienergia tootmisega seotud monopolidevastase õiguskaitsevahendi lõplik ettepanek on esitatud komisjonile ja turupõhisuse kontroll tehakse niipea, kui ametiasutused annavad oma lõpliku loa. Avaliku sektori tulude sõltumatule asutusele seatud personalivajadust ei ole täidetud, kuid ametiasutused kinnitasid, et rahandusministeeriumis käimasolevad värbamismenetlused ei avaldaks negatiivset mõju asutuse suutlikkusele.

Taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi raames kättesaadavate vahendite tõhus ja asjakohane kasutamine võib aidata Kreeka majandusel praegusest kriisist taastuda ning lahendada probleeme, millega seistakse endiselt silmitsi hoolimata saavutatud edusammudest. Olulised on jätkuvad reformid allesjäänud kitsaskohtade kõrvaldamiseks. Märkimisväärsed vahendid, mida Kreekal on õigus saada taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendist, kui neid vahendeid kasutatakse tõhusalt ja asjakohaselt, võivad järgmistel aastatel toetada majanduskasvu, töökohtade loomist ning kaksikületeminekuid (rohe- ja digiüleminek). Reformid ja investeeringud, mis on osa tulevasest taaste- ja vastupidavuskavast, peaksid tuginema varasematele ja käimasolevatele reformidele ning neid täiendama tõhustatud järelevalve protsessi kontekstis.

Aruandes jõutakse järeldusele, et hoolimata pandeemia põhjustatud ebasoodsatest asjaoludest on Kreeka võtnud nõutud vajalikke meetmeid, et täita konkreetseid kohustusi. Enneolematud sündmused on põhjustanud järsu majanduslanguse ja aasta esimesel poolel mitme reformi seiskumise, pidades silmas vajadust tegeleda vahetumate prioriteetidega. Sellest hoolimata on ametiasutustel õnnestunud viimastel kuudel alustada uuesti tööd kohustuste täitmiseks ja viia ellu hulk põhjalikke reforme. Euroopa institutsioonid kiidavad heaks tiheda ja konstruktiivse osalemise kõigis valdkondades ning julgustavad ametiasutusi jätkama hoogsat tegevust ja vajaduse korral suurendama jõupingutusi, et hiljuti vastuvõetud esmaseid õigusakte kiiresti rakendada. See kehtib eelkõige finantssektori reformide kohta, kus peagi valmib ja võetakse vastu suur hulk teiseseid õigusakte.

MAKROMAJANDUSLIK ARENG

Koroonaviiruse pandeemia tekitab Kreeka majandusele suurt kahju. Majanduse maht vähenes 2020. aasta teises kvartalis 14,2 %, kuna majandustegevus oli piiratud, et peatada pandeemia levik. Rahvusvahelise turismi tähtsuse tõttu kannatas teenuste sektor eriti rängalt ka suvehooajal. Kuigi töötuse määra tõus on seni olnud suhteliselt tagasihoidlik, osaliselt ametiasutuste poolt õigel ajal kehtestatud kaitsekavade tõttu, on tööhõive märgatavalt kannatanud, arvestades väiksemat nõudlust hooajatöötajate järele. Majanduse loiduse ja energiahindade languse tõttu peaksid jaehinnad 2020. aastal ajutiselt kahanema.

Kuna uute koroonaviiruse juhtumite arv kasvab endiselt, on taastumine varem prognoositust tõenäoliselt mõnevõrra aeglasem. Komisjoni 2020. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks SKP reaallangus 2020. aastal olema 9 % ja SKP reaalkasv olema 2021. aastal 5 %. Prognoosides võetakse arvesse üksnes järkjärgulist nõudluse suurenemist turismiteenuste järele, ettevaatlikumaid tarbijate kulutusi ning püsivat ebakindlust ja väiksemat kasumit ettevõtlussektoris. Ametiasutused on võtnud suure hulga meetmeid, et leevendada ohjeldamismeetmete majanduslikku mõju 2020. aastal, ja meetmeid, mis suurendavad kogunõudlust 2021. aastal. Need prognoosid valmisid enne kolmenädalase lukkupaneku ja asjakohaste toetusmeetmete väljakuulutamist 5. novembril 2020 ([6]).

Tulevikuväljavaateid ümbritsev ebakindlus ja riskid on ülemaailmse tervishoiukriisi ebakindla arengu tõttu väga suured. Kreekas ja teistes Euroopa riikides juba rakendatud piirangute kasvav rangus võib negatiivselt mõjutada lühiajalisi väljavaateid. Isikute ja kaupade liikumise lisapiirangud lähikuudel Kreekas, aga ka välismaal – pidades silmas rahvusvahelise turismi tähtsust – tekitavad endiselt suurt ebakindlust. Täiendavaid langusriske kujutavad endast piirkonna suurenenud geopoliitilised pinged ja püsiv rändesurve. Positiivse poole pealt võiksid ELi tasandil vastuvõetud toetusmeetmed, sealhulgas taasterahastu „NextGenerationEU“, toetada 2021. aastal märkimisväärselt nõudlust ning tugevdada majanduse põhinäitajaid ja edaspidist vastupanuvõimet. Täpsemalt ei hõlma komisjoni prognoos taaste- ja vastupidavuskava mõju, kuna see on alles varajases arengujärgus. Kui kava on täielikult kindlaks määratud, vastu võetud ja rakendatud, on kava alusel rakendatud reformidel ja investeeringutel eeldatavasti positiivne mõju majanduskasvu väljavaadetele.

EELARVE ARENG JA VÄLJAVAATED

Majanduslanguse mõju eelarvele ja koroonaviiruse puhanguga võitlemiseks võetud erakorraliste meetmete maksumus toovad käesoleval aastal eeldatavasti kaasa valitsemissektori eelarve suure puudujäägi. Tõhustatud järelevalve raames jälgitav esmane eelarvepositsioon peaks prognooside kohaselt jõudma 2020. aastal –4,4 %ni SKPst. Lisaks majanduslangusest tingitud tulude puudujäägile võetakse prognoosis arvesse nende meetmete pikendamist, mille ametiasutused on majanduslanguse leevendamiseks viimastel kuudel juba vastu võtnud. Need hõlmavad tagastatavate ettemaksete kogupaketi suurendamist ettevõtetele ja olemasolevate toetusmeetmete laiendamist nii töötutele kui ka pandeemiast mõjutatud ettevõtete töötajatele. Prognoosis võetakse arvesse ka pensionäridele riigikohtu 2020. aasta juuli otsuse järel tehtavat tagasiulatuvat makset lühikese aja eest enne 2016. aasta pensionireformi kuni selle jõustumiseni.

Kreeka eelarvepoliitika peaks majanduse taastumist toetama kogu 2021. aasta jooksul. Kuigi enamik 2020. aastal võetud meetmeid on olnud suunatud pandeemia otsesele mõjule (tervishoiukulud, toetus lukus olemise perioodi eest, maksude edasilükkamine jne), on ametiasutused teatanud ka ajutistest meetmetest, millega tarbimist ja tööhõivet 2021. aastal üldisemalt ergutada. Need hõlmavad sotsiaalmaksete vähendamist kolme protsendipunkti võrra ja sotsiaalsolidaarsusmaksu peatamist erasektoris ning uut ajutist värbamistoetust. Nende meetmetega liigutakse õiges suunas, et vähendada tööjõu suurt maksukiilu, ja nende ajutine iseloom on kooskõlas eesmärgiga tagada riigi rahanduse jätkusuutlikkus keskpikas

([6]) Prognoosi koostamisel võeti arvesse teavet, mis oli kättesaadav kuni 22. oktoobri 2020 tähtpäevani. Lisateavet komisjoni 2020. aasta sügisprognoosi kohta leiab siit: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/autumn-2020-economic-forecast_en.

perspektiivis. 2021. aastaks kavandatud eelarvepoliitikas võetakse arvesse üldise vabastusklausli jätkuvat kohaldamist 2021. aastal.

2021. aasta eelarvekavas prognoositakse, et tõhustatud järelevalve raames jälgitav esmane eelarvepuudujääk ulatub 2021. aastal 1,1 %ni SKPst. Ametiasutuste prognoosis võetakse arvesse uusi meetmeid, erireservi, mille abil saaks rahastada koheseid vajadusi, mis võivad tuleneda pandeemia arengust, ja ambitsioonikat seitsmeaastast kaitsekulutuste programmi. Ametiasutuste prognoos on optimistlikum kui komisjoni 2020. aasta sügisprognoos, mille kohaselt on esmane eelarvepuudujääk 2021. aastal 3,4 % SKPst. Siiski tuleneb suur osa erinevusest metoodilistest eeldustest, mis on seotud a) mõne eespool nimetatud erakorralise meetme kajastamisega, mille eeskirju selgitati alles pärast eelarvekava esitamist, ning b) taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi lisamisega ametiasutuste makromajanduslikku stsenaariumisse ([7]). Lisaks neile on komisjoni prognoos ettevaatlikum eelarvekavas eeldatud taastuvenergeetika konto puudujäägi kõrvaldamise suhtes, kuna seda parandavat poliitikameedet ei ole veel täpsustatud, ja uue kaitseprogrammi rakendamise suhtes ollakse tasakaalukamal seisukohal.

Edusammud üleriigilise omandimaksu väärtuste ümberhindamise lõpuleviimisel on aeglustunud; see oli 2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus, mille lõpuleviimine on nüüd kavandatud 2021. aasta keskpaigale. Koroonaviirusaegsete liikumispiirangute tõttu tekkisid aasta esimeses pooles vältimatud viivitused ning riiginõukogule esitatud edukate kaebustega nõutava kvaliteedihindamise tõttu on esinenud lisaviivitusi. Olemasoleva väärtustsoonide süsteemi ümberhindamine ja laiendamine on nüüd kavas lõpule viia 2021. aasta märtsis, omandimaksu hindamise ajaks 2021. aasta augustis.

Praeguse hinnangu ja prognoosiga kaasnev ebakindlus on märkimisväärne: tervishoiukriisi edasine teravnemine võib tekitada vajaduse täiendavate fiskaalmeetmete järele, mis peaksid olema nii sihipärased kui ka ajutised, et ohjeldada kriisi ja toetada majanduse taastumist 2021. aastal. Lisariskid on seotud hiljuti väljaantud riigigarantiide aktiveerimisega, mis olid osa erakorraliste meetmete paketist. Täiendavad riskid on seotud pooleliolevate kohtuvaidluste ja allesjäänud avaliku teenindamise kohustustega, mis võivad kokkuleppele jõudmise korral tasakaalu halvendada. Ebakindlus seoses varasemate pensionireformidega kehtestatud lisapensionide ja hooajaliste preemiate kärpimise tagasiulatuva hüvitamise täieliku ulatusega jääb püsima, kuna riiginõukogu 2020. aasta otsust ei ole veel avaldatud. Lisaks tuleneb täiendav risk võimalikust lisakulust, mis kaasneb tervisekindlustuseta üksikisikute kindlustamisega. Positiivse poole pealt oodatakse Kreekale suurt kasu taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendist, mille eesmärk on toetada majanduse kestlikku taastumist, andes ulatuslikku rahalist toetust majanduskasvu soodustavatele reformidele ja investeeringutele.

VALITSEMISSEKTORI RAHASTAMISE JA VÕLA KESTLIKKUSE ANALÜÜS

Kreeka riigivõlakirjade tootlus on endiselt väike ja valitsuse rahapuhver on kriisieelse taseme lähedal. Ametiasutused on hiljuti edukalt emiteerinud 15-aastase tähtajaga võlakirja. Kreeka pikaajaliste riigivõlakirjade tootluse vahed on ajalooliselt madalaimal tasemel.

([7]) Komisjoni prognoos ei hõlma taaste- ja vastupidavuskavade mõju, kuna nende täielik rakendamine sõltub komisjoni positiivsest hinnangust neile ning nende heakskiitmisest nõukogu rakendusotsusega, samuti vaheeesmärkide ja sihtide saavutamisest. Peale selle ei kajastata komisjoni prognoosis ühtegi taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendi raames tehtud kulu, sest eelarvekavas ei esitatud selliseid projekte piisavalt üksikasjalikult.

Valitsemissektori sularahareserv on nüüd 34,5 miljardit eurot (septembri lõpus) ja rahapuhvri konto saldo püsib muutumatuna (15,7 miljardit eurot). Riigi üldine rahareserv oleks piisav, et katta umbes kaheaastane rahastamisvajadus isegi ilma täiendavate võlakirjade emiteerimiseta.

Euroopa institutsioonid on põhjalikult läbi vaadanud võla kestlikkuse raamistiku, nagu teatati viiendas tõhustatud järelevalve aruandes. Läbivaadatud raamistik sisaldab lähtestsenaariumi, mis on kooskõlas komisjoni raamistikuga, mida kohaldatakse kõigi liikmesriikide võlakestlikkuse hindamiseks, ja riigipõhist stsenaariumianalüüsi. Läbivaadatud versioonis kasutatakse turupõhiseid indikaatoreid, mis on kergesti kättesaadavad ja hästi mõistetavad, ning muudetakse eeldused paremini vastavaks turu ootustele lühikeses ja keskpikas perspektiivis. Läbivaadatud versioonis võetakse arvesse ka 2021. aasta rahvastiku vananemise aruandes esitatud pikaajalise majanduskasvu ja intressimäära prognoose. Stsenaariumianalüüsis võetakse arvesse riske, mis on eriti olulised selliste suure võlakoormusega riikide nagu Kreeka puhul.

Hoolimata halvenenud lühiajalistest väljavaadetest näitab lähtestsenaarium tagasipöördumist väheneva valitsemissektori võla suhte juurde SKPsse. Lühiajalises perspektiivis prognoositakse valitsemissektori võla suurenemist 180,5 %-lt SKPst 2019. aastal rohkem kui 207 %-le SKPst 2020. aastal. Kuna pandeemia ajal võetud erakorralised eelarvemeetmed on eeldatavasti ajutised ja majandus hakkab prognooside kohaselt 2021. aastal taastuma, peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse alates 2021. aastast olema kahaneva suundumusega. Valitsemissektori brutorahastamisvajadused peaksid järgmise 20 aasta jooksul olema ligikaudu 15 % SKPst, enne kui need vähenevad 2060. aastaks umbes 13 %ni SKPst. Lähtestsenaariumi simulatsiooni tulemusi toetavad peamiselt eeldatavad soodsad rahastamistingimused, suur võla osa, mida rahastavad madalate intressimääradega ametlikud laenuandjad, ja tasumata võla pikk keskmine tähtaeg.

Kaks alternatiivset stsenaariumi näitavad, et kõrgemad refinantseerimismäärad halvendaksid väljavaateid, ja seda enam, kui need on kombineeritud aeglase majanduskasvuga, mis rõhutab, kui oluline on jätkata ambitsioonika majanduskasvu tegevuskavaga. Lähtestsenaariumi eeldused on ebakindlad ja ebakindlus prognoosiperioodil suureneb. Rahastamistingimused võivad osutuda eeldatust ebasoodsamaks, eelkõige pärast keskpika perioodi lõppu. Suurema riskipreemia stsenaariumi korral, mis seob riskipreemiad võlatasemega keskmises ja pikas perspektiivis, jääb valitsemissektori võla suhe SKPsse vaatamata selle langustrendile oluliselt suuremaks, kui see on lähtestsenaariumi prognoosides. Brutorahastamisvajadused on samuti suuremad ja jäävad pikas perspektiivis veidi alla 20 % SKPst. Stsenaariumi puhul, kus SKP kasv on lähtestsenaariumiga võrreldes väiksem, jääb võlatase lisaks suurema riskipreemia olemasolule pikas perspektiivis endiselt kõrgeks ja brutorahastamisvajadused ületavad 2030. aastate keskpaigast alates 20 % SKPst, andes märku kestlikkusega seotud riskidest. Selle stsenaariumi kohaselt jääks majanduskasv pikas perspektiivis allapoole euroala majanduskasvu, mis rõhutab, kui oluline on täita majanduskasvu kava, mille projekti on koostanud Pissaridesi komisjon ja mille ametiasutused avaldasid 2020. aasta augustis. Taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend annab võimaluse suurendada potentsiaalset majanduskasvu investeeringute ja reformide kaudu.

AVALIKU SEKTORI TULUDE HALDUS

Avaliku sektori tulude sõltumatu asutuse palgaastmestikku käsitlevad täiendavad õigusaktid, mis on oluline samm asutuse personalireformi lõpuleviimisel, on avaldatud avalikuks konsultatsiooniks ja eeldatavasti võetakse need vastu 2020. aasta novembri lõpuks. Eeldatavasti tugevdab reform sõltumatu asutuse võimet säilitada ja meelitada ligi

uusi kvalifitseeritud töötajaid, see võime jäi kolmanda kvartali lõpus tunduvalt alla 2019. aasta lõpuks eesmärgiks seatud personalivajaduse (11 947 võrreldes 12 500ga). Ametiasutused on kinnitanud, et käimasolevad värbamisprotseduurid rahandusministeeriumis ei avalda negatiivset mõju sõltumatu asutuse üldisele suutlikkusele. Eeldatakse, et üldine personalireform hakkab toimima 1. jaanuariks 2021.

Täiendavaid edusamme on tehtud inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase raamistiku tugevdamisel. Seaduseelnõu on avaldatud avalikuks konsultatsiooniks ja see võetakse eeldatavasti vastu 2020. aasta novembriks. Seaduseelnõu sisaldab sätteid, millega suurendatakse operatiivkoordineerimiskeskuse suutlikkust. See keskus koordineerib inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastaseid jõupingutusi ja on osa avaliku sektori tulude sõltumatust asutusest. Nende sätete vastuvõtmine lihtsustab eeldatavasti veelgi asutuse personali komplekteerimist.

Üldiselt on võtmetähtsusega tulemuslikkuse põhinäitajate, sealhulgas võlgade sissenõudmise kohta seatud eesmärkide saavutamisel tehtud suuri edusamme, samal ajal jätkub töö selle nimel, et veelgi suurendada sõltumatu asutuse sissenõudmis- ja auditeerimissuutlikkust. Hulk näitajaid on olnud praegustes oludes oodatust paremad, osaliselt tänu pärast pandeemiapuhangut kehtestatud, maksuvõlgade õigeaegseks tasumiseks ette nähtud allahindlustele.

Ametiasutused on vastu võtnud mitu erikokkulepet pandeemia ajal tekkinud maksukohustuste tasumiseks. Need uued kavad on seotud maksude tähtaja pikendamisega, mis kehtestati pandeemia alguses, ja hõlbustavad naasmist pandeemia ajal katkestatud maksete arvelduskavade juurde, pidades silmas rangeid karistusi, mida muidu kohaldataks 2019. aastal kokkulepitud raamistiku alusel. Lisaks on loodud teine võimalus ka enne 2019. aasta arveldusraamistiku jõustumist kokkulepitud arvelduskavade jaoks. Kava ei ole veel kasutusele võetud ning eeldatakse, et võlgnike suhtes kohaldatakse asjakohast kontrolli nende lõpetamise põhjuste ja nõuete täitmise mineviku üle. Seoses riigigarantiidega, mille pangad olid sisse nõudnud ning mida riik praegu algsete võlgnike nimel töötleb ja maksab (vt finantsosa), on ametiasutused samuti loonud arvelduskava, mis võimaldaks võlgnikel need riigile tagasi maksta kuni 120 osamaksena. Maksedistsipliini säilitamiseks on ametiasutused selgitanud, et sellest erakorralisest kavast väljalangejad ei ole abikõlblikud liituma teiste arvelduskavadega ja nende suhtes kohaldataks täitmisele pööramist. Nende jõustamispüüdluste läbiviimist jälgitakse tähelepanelikult.

RIIGI RAHANDUSE JUHTIMINE JA AVALIKU SEKTORI INVESTEERINGUD

Alates viimasest aruandest on võlgnevuste hulk vähenenud, kuid aasta lõpuks seatud ambitsioonika eesmärgi saavutamiseks on vaja teha pidevaid jõupingutusi. Kuigi võlgnevuste hulk ületab endiselt 2019. aasta oktoobri tegevuskavas kavandatud tasemeid, on 2020. aasta alguses ka pandeemia tõttu tekkinud kõrvalekalletest taastutud, välja arvatud töötlemata pensioninõuete kuhjumine, mille puhul eeldatakse, et automaatne töötlemine ja pensionide määramine toimuvad täielikult alles järgmisel aastal. Ametiasutused on kinnitanud nullvõlgnevuse eesmärgi 2020. aasta lõpuks kõigis sektorites, välja arvatud pensioninõuete puhul, kuid see on endiselt seotud riskidega, sealhulgas seoses pandeemia taaspuhkemisega. Arvestades õiguslikest ja tehnilistest teguritest tingitud pensionitaotluste arvu ettenägematut suurenemist, oodatakse pensioninõuete võlgnevuste täielikku kustutamist 2021. aasta detsembriks.

Kuigi võlgnevuste hulk väheneb, luuakse endiselt uusi võlgnevusi, mis rõhutab seda, kui tähtis on rakendada Kreeka kontrollikoja soovitusi – 2021. aasta keskpaiga konkreetne kohustus –, mille hulgas on kesksel kohal sisekontrollisüsteemi tugevdamine. Sisekontrollisüsteemi oleks vaja tugevdada ka selleks, et juhtida usaldusväärselt projekte, mida hakatakse rahastama taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendist. Aasta lõpuks on kavas vastu võtta seadus, millega sätestatakse sisekontrolli kontseptuaalne raamistik. Nüüd on eesmärk saavutada riigi rahanduse juhtimise komponendi täielik rakendamine kogu avalikus halduses ja tagada selle tõhus järelevalve rahandusministeeriumi poolt. Reformile aitavad kaasa Kreeka kontrollikoja hiljutised sammud ning keskpikas perspektiivis eelarve täitmise raamistiku ja maksemenetluse lihtsustamine, mida hiljuti alustati.

2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus luua riigikassa ühtne kontosüsteem on edukalt täidetud. Riigikassa ühtne kontosüsteem toimib ning annab ülevaate riigi sularaha olukorrast ja on tõhus likviidsuse jälgimise vahend. Rahandusministeerium on loonud üksuste sularahaprognooside jälgimiseks spetsiaalse vahendi, mis võetakse järk-järgult kasutusele.

Kontoplaani reformi rakendamine, sealhulgas 2021. aasta keskpaiga ja 2022. aasta keskpaiga kohustused, kulgeb üldiselt kavakohaselt ning selle kasutuselevõtmine avaliku sektori investeeringute eelarves hakkab edenema. Pärast halduslassifikaatori kasutuselevõtmist 2019. aasta tavaeelarves töötatakse praegu välja kontode funktsionaalset klassifikaatorit koos tulemuspõhise eelarvestamise raamistikuga. Need on oodatud ja ambitsioonikad reformid. Kontoplaani täielik rakendamine avaliku sektori investeeringute eelarves hakkab hoogu koguma. Meetmed, mis on võetud eesmärgiga tagada koostalitlusvõime keskse IT-süsteemiga, mis peaks valmima 2021. aasta märtsiks, peaksid makseprotsessi oluliselt kiirendama. See vähendab märkimisväärselt ka võlgnevuste tekkimise võimalusi. Muude meetmete, sealhulgas riigihangete e-arveldamise rakenduse ja tavaeelarve keskse maksesüsteemi ajakohastamise rakendamine kulgeb üldjoontes kavakohaselt.

Ametiasutused kavatsevad aasta lõpuks vastu võtta ulatusliku riigihangete reformi. Reform tugineb 2016. aastal kehtestatud eeskirjade rakendamisel saadud kogemustele ja selle eesmärk on muu hulgas käsitleda täheldatud suurt arvu üksikuid pakkumusmenetlusi või lepinguid, mis on sõlmitud üksnes madalaima pakutud hinna alusel. Samuti ühtlustatakse sellega veelgi väljavalimismenetlusi, mis on ikka veel pikad. Reform on ülioluline, et tagada olemasolevate rahaliste vahendite kiire kasutamine ja toetada majanduse taastamist. Samal ajal jätkavad ametiasutused menetluse digiteerimist ja valmistavad ette riigihankestrateegiat aastateks 2021–2025, et toetada rohepööret ning tugevdada korruptsioonivastast võitlust.

Oodates suuri summasid, mida Kreeka peaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames saama, loovad ametiasutused strateegiliste projektide kava suurte taristuprojektide valimiseks ning teevad edusamme projektide ettevalmistamise rahastu loomisel. Strateegiliste projektide kava hõlbustab riikliku tähtsusega projektide valimist ja seda koordineeritakse valitsuse eesistumise tasandil, väljaspool asjaomaste ministeeriumide põhistruktuuri. Projektide ettevalmistamise rahastu peaks kiirendama strateegiliste projektide kavasse kuuluvate projektide ettevalmistamist, et viia need tõhusalt kontseptsioonietapist rakendusetappi. Rahastamisvahend luuakse Kreeka Vabariigi varade arendamise fondi raames, kus kehtestatakse asjakohased kaitsemeetmed tagamaks, et fond jätkab oma olemasoleva põhimandaadi sõltumatut täitmist. Rahastut toetab strateegilise partnerina rahvusvaheline finantseerimisasutus. Tegevuskava, mis on vastu võetud eesmärgiga tõhustada avaliku sektori investeeringute eelarve järelevalvet ja prognoosimist, kulgeb üldiselt kavakohaselt.

SOTSIAALHOOLEKANNE

Ametiasutused teevad suuri edusamme ühtse sotsiaalkindlustusfondi (e-EFKA) organisatsioonilise ja institutsioonilise loomise lõpuleviimisel, mis on 2020. aasta lõpu konkreetne kohustus. Avaliku sektori ja pensioni täiendavate eriliikide ühendamine, sealhulgas kontorite füüsiline üleviimine, on juba ellu viidud; ülejäänud üleviimine puudutab endise põllumajandustootjate fondi (OGA) töötajaid ja see peaks täielikult lõpule viidama aasta lõpuks. Vastavalt eesmärkidele on edenenud ka pensionitaotluste digitaalne töötlemine. Andmete kättesaadavuse probleemide tõttu töötlemise tempo eeldatavasti aeglustub kuni 2021. aasta märtsini, kuid peaks seejärel taas kiirenema.

Kreeka tugevdab tervishoiusüsteemi valmisolekut praeguseks tervishoiualaseks eriolukorraks ning sellega seoses on otsustava tähtsusega täiemahulise ja tõhusa esmatasandi tervishoiusüsteemi rakendamine, mis on konkreetne kohustus. Enam kui 160 tervishoiukeskust võivad nüüd võtta vastu koroonaviiruse sümptomitega patsiente ning Ateena piirkonnas on loodud lisakliinikud ambulatoorsetele patsientidele. Ametiasutused tõhustavad ka testimissuutlikkust ja jätkavad uute vajalike värbamistega. Mis puudutab 2018. aastal alanud esmatasandi tervishoireformi algatamist, siis kavatsevad ametiasutused lühiajalises perspektiivis laiendada patsientide registreerimist tervishoiukeskuste kaudu, andes neile ühtlasi suurema valikuvabaduse teenuseosutajate hulgas. Meditsiinilise e-registri täielik kasutamine, mis praegu täielikult ei toimi, oleks selle raamistiku alusel patsientide korduvate külastuste ja meelevaldsete valikute tegemise riski vastu võitlemisel keskse tähtsusega. Suunamise funktsiooni rakendatakse tõenäoliselt stiimulite kaudu, mis on 2017. aasta reformi järgi ette nähtuga võrreldes pehmem vahend ja mis nõuaks hoolikat kavandamist. Ametiasutused kohustusid uue õigusraamistiku lõplikult vormistama 2021. aasta keskpaigaks, kui avaldatakse kümnes tõhustatud järelevalve aruanne. On tervitatav, et ametiasutused peatasid tagasipöördumise reformieelse esmatasandi tervishoiuteenuste osutamise juurde eraarstide kaudu (mis põhines nn teenustasu süsteemil, millega kaasnes külastuste maksimaalne arv 200 külastust), mis on tõestatult piiranud tervishoiuteenuste kättesaadavust haavatavatele patsientidele.

Tagasinõuded on endiselt suured, kuid astutakse samme, et nende sissenõudmist parandada ja uute loomist ohjeldada. Ametiasutused võtsid vastu õigusaktid, mis võimaldavad sisse nõuda 2019. aasta tagasinõuded ravimite eest ning alustada teenuseosutajate tagasinõuete sissenõudmist 2018. ja 2019. aasta eest. Ametiasutused võtavad järk-järgult meetmeid, et võidelda tervishoiuteenuste pakkumisest tuleneva ületarbimisega, mis koormab tervishoiusüsteemi ja suurendab patsientide finantskoormust, sealhulgas kehtestavad täiendavaid raviprotokolle ja panevad suuremat rõhku hinnaläbirääkimistele. Siiski tundub, et on vaja põhjalikumaid läbivaatamisi, et võidelda tõhusalt pakkumisest tingitud nõudluse vastu. Praegu ei kaalu ametiasutused tagasinõude määratlusse riskijagamise elemendi lisamist, mis suurendaks stiimuleid struktuurimeetmete rakendamiseks.

Tervishoiukulude tsentraliseeritud hanked, mis on 2022. aasta keskpaiga konkreetne kohustus, edenevad praegusest olukorrast hoolimata. Ametiasutused liiguvad selle eesmärgi täitmise poole, seades vahe-eesmärgiks, et 2021. aasta esimeseks kvartaliks hangitakse tsentraliseeritult 30 %. Ametiasutused on lisaks nõustunud taasaktiveerima hinnavaatluskeskuse alates 2021. aasta jaanuarist ja võtma 2020. aasta lõpuks vastu riikliku tervishoiuhangete keskasutuse uue õigusliku staatuse.

Transporditoetuste ja invaliidsushüvitiste reformidega seotud konkreetsete kohustuste täitmine edeneb üldiselt kokkulepitud ajakava kohaselt, kuid

sotsiaalsolidaarsussissetuleku kava aktiveerimiselemendi lõpuleviimine tuleb taaskäivitada. Mis puudutab transporditoetusi – 2020. aasta keskpaiga konkreetset kohustust –, siis teisesed õigusaktid, mis võimaldavad haavatavatele elanikkonnarühmadele, sealhulgas puuetega inimestele ja suurperede liikmetele, regulaarset ja objektiivset subsideeritud ühistranspordipiletite hüvitamist, võeti vastu 2020. aasta oktoobris, ning teisesed õigusaktid, millega kehtestatakse peamistele transpordiettevõtjatele kompensatsioonimäärad, on ettevalmistamisel. Valmimas on poliitikadokument invaliidsushüvitiste läbivaatamise kohta, mis on 2021. aasta konkreetne kohustus, ja 2021. aasta märtsis algatatakse katseprojekt. Seoses tööturule taaslõimimise teenuste osutamisega garanteeritud miinimumsissetuleku kava alusel toetuse saajatele seiskusid koroonaviiruse puhangu järel siiski kavad hinnata mitmes kohalikus omavalitsuses ellu viidud 2019. aasta katseprojekti järeldusi, et suunata selle riiklikku rakendamist. Ametiasutused kavatsevad alustada üleriigilist kasutuselevõttu 2021. aasta aprillis.

FINANTSSEKTORI ARENG

Kuigi soodsad rahapoliitika tingimused on võimaldanud Kreeka pankadel saada kasu soodsatest likviidsustingimustest, prognoositakse, et pandeemia majanduslik mõju piirab pankade juba niigi väikest kasumlikkust. Eurosüsteemi laenutehingute ja tagatisnõuete ning sihtotstarbeliste pikemaajaliste refinantseerimisoperatsioonide tingimuste ajutine leevendamine on võimaldanud pankadel suurendada oma rahapuhvreid. Seda toetas ka alates märtsist hoiuste suurenemine, mis oli tingitud peamiselt ettevõtetest, kes püüdsid pandeemia ajal likviidsust koguda, ja seda toetas vähem märgatav, kuid püsiv kodumajapidamiste hoiuste kasvutendents. Mis puutub kasumisse, siis pankade omakapitali tootlus oli 2020. aasta esimesel poolel endiselt üks euroala väikseimaid ning eeldatakse, et see satub lisasurve alla, mis tuleneb suurtest laenukahjumi reservidest, ettevõtetele uute laenude andmisega seotud ebakindlusest järgmisel aastal ja viivislaenude jätkuva väärtpaberistamise segamõjust, mis peale positiivse mõju pankade riskikulule avaldab mõju ka nende netointressitulule. Väike kasumlikkus koos tulevaste väärtpaberistamiste kuludega ja üleminekuperioodi usaldatavusnormatiivide järkjärgulise kaotamisega võib tekitada probleeme pankade kapitalipositsioonile, samas kui sõltuvus riigiga seotud varadest peaks suurenema. Pankade keskmine esimese taseme põhiomavahendite suhtarv konsolideeritud alusel oli 2020. aasta juuni lõpus 14,7 % riskiga kaalutud varadest, ületades miinimumkapitalinõudeid.

Viivislaenude vähenemine jätkus 2020. aasta esimesel poolel, kuigi aeglasemas tempos kui varem, ja seda toetasid pankade moratooriumid laenude tagasimaksmisele, mis lõpevad aasta lõpus. Viivislaenude osakaal vähenes järk-järgult ja jõudis 2020. aasta juunis 36,7 %ni, jäädes kõrgeimaks euroalal. Võlamaksete moratoorium koos kehtiva ajutise järelevalvealase paindlikkusega on seni aidanud kaitsta pankade bilansse pandeemia mõju eest nende laenuportfelli krediidiriskile. Samas osutab suur osa moratooriumi alusel nõuetekohaselt teenindatavatest pankade laenudest märkimisväärsele riskile, et pärast nende aegumist suureneb vajadus vahenditega varustamise järele, ja vastavate varade kvaliteedi suhtarvude halvenemisele, samas kui pankade sisemine suutlikkus laene jätkusuutlikult restruktureerida on endiselt probleem. Pangad on hakanud oma viivislaenude vähendamise strateegiaid kohandama, kuid seni kajastatud laenukahjumi reservid võivad ainult osaliselt kajastada pandeemia edaspidist mõju pankade varade kvaliteedile. Pankade viivislaenudega tegelemise strateegia põhielement on jätkata väärtpaberistamist Heraklese kava raames, mis peaks lõpule viidama 2021. aasta esimesel poolel.

Ametiasutused rakendasid või pikendasid edukalt toetusmeetmeid, et säilitada koroonaviirusest mõjutatud ettevõtete juurdepääs rahastamisele. Kreeka Arengupank rakendab tagatisskeemi ja intressitoetust uutele ettevõtetele antavatele laenudele, mis näivad olevat edukad suurtele äriühingutele ning viimasel ajal ka väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele antavate pangalaenude toetamisel. Selle tulemusena ulatus mittefinantsettevõtetele antud pangalaenude aastane kasvumäär 2020. aasta septembris 8,3 %ni, mis on suurim väärtus alates 2009. aasta keskpaigast. Seevastu kodumajapidamistele laenamine on endiselt vähenenud, kuigi viimaste kvartalitega võrreldes tagasihoidlikumas tempos. Nominaalne laenuintress jätkas langustrendi, stabiliseerudes mittefinantsettevõtete puhul peaaegu ajalooliselt madalaimate tasemete juures.

Osana finantspoliitika valdkonnas tehtavast pidevast tööst jälgitakse ja hinnatakse järgmisi meetmeid.

- **Pärast uue maksejõuetusseadustiku vastuvõtmist valmistavad ametiasutused ette teiseseid õigusakte ja vajalikku taristut.** Seadustikus nähakse ette umbes 53 haldusotsuse vastuvõtmine, mis on keeruline ülesanne. Pidades silmas seadustiku jõustumist 2021. aasta jaanuaris, on ametiasutuste eesmärk viia protsess järk-järgult lõpule – koos aluseks oleva elektroonilise platvormi arendamisega – 2020. aasta detsembri lõpuks. Esmatähtsad on ministrite olulised otsused laenutoetuste, müügi- ja tagasirendimehhanismi ning restruktureerimisettepanekute läbiarvutamise algoritmi kohta ning ametiasutused kohustusid novembri keskpaigaks jagama Euroopa institutsioonidega edasiarendatud eelnõusid. Uus maksejõuetusraamistik on oluline samm edasi ja selle mõjusus sõltub selle rakendamise kvaliteedist. Hoolikalt tuleb jälgida eelkõige uue kohtuvälise restruktureerimise mehhanismi mõju, samuti uue müügi- ja tagasirendikava fiskaalset ja finantsmõju ning teatavatel juhtudel ette nähtud üheaastast võlgadest vabastamisele eelnevat perioodi. On väga oluline, et kogu õigusraamistik, sealhulgas teisesed õigusaktid, ja vajalik taristu oleksid uue maksejõuetusmenetluse seadustiku jõustumise ajaks olemas, et tagada uue raamistiku edukas elluviimine ning ära hoida soovimatut negatiivset mõju finantssektorile ja maksekultuurile üldiselt.

- **Ametiasutused on võtnud vastu uute sätete kogumi, mis võimaldab tegeleda kodumajapidamiste maksejõuetuse juhtumite pikaajalise kuhjumisega.** Seadusega kehtestatakse kindel ajakava kaugemate kohtuistungite kuupäevade ettepoole toomiseks. Ametiasutused eeldavad, et ajakava muutmine ja kõigi asjaomaste dokumentide esitamine on lõpule viidud 2021. aasta kolmandaks kvartaliks, et kohtud saaksid menetleda kõik juhtumid 2022. aasta aprilliks. Kuna rakendamine sõltub konkreetsete kohtute kohtuasjade menetlemise suutlikkusest, on vaja hoolikat järelevalvet. Nende sätete edu sõltub sellest, kuidas ametiasutused suudavad lahendada personalipuuduse probleemi ja jagu saada taristuga seotud probleemidest.

- **Ametiasutused on samuti võtnud vastu esimese meetmekogumi, mille eesmärk on parandada e-oksjonite platvormi funktsionaalsust ja kasutusmugavust.** Meetmed hõlbustavad asjaomaste dokumentide elektroonilist jagamist e-oksjonite platvormi kaudu. Seoses täiendavalt tuvastatud küsimustega, mis on peamiselt seotud baashinna kohandamise mehhanismiga ja e-oksjonite platvormi koostalitlusvõimega teiste riiklike andmebaasidega, kinnitasid ametiasutused, et neid käsitletakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku läbivaatamise kontekstis. Läbivaadatud seadustiku eelnõu valmib 2021. aasta alguses, veidi hiljem, kui esialgu kavandatud, kuid aegsasti enne 2021. aasta septembrit,

mil see peaks jõustuma. Ametiasutused kohustusid esitama vahearuande 2020. aasta novembris.

- **Sissenõutud riigigarantiide likvideerimise kokkulepitud kava rakendamine kulgeb kavakohaselt, kuid sissenõutud garantiide kuhjumine on endiselt märkimisväärne.** 2020. aasta kolmanda kvartali nõuete läbivaatamine ja väljamaksmine on pärast lukus olemise käigus tuvastatud puudujääke kiirenenud. Pärast asjaomase õigusraamistiku muutmist juuni alguses on elektrooniliste failide hoidla nüüd töövalmis, samas kui koostalitlusvõime kohalike maksuametitega on katseetapis. Ametiasutused värbavad ka 30 töötajat, kes peaksid hakkama tööle novembris. Nende oluliste sammudega loodetakse märkimisväärselt kiirendada sissenõutud tagatiste likvideerimist ülejäänud 2020. aasta jooksul.

- **Septembris hääletati edasilükkunud maksuvähendusi käsitlevate esmaste õigusaktide piiratud muutmise üle, et tagada pankade kapitali kahjumikatmisvõime kõikidel juhtudel, sealhulgas kriisilahenduse korral.** Jätkub töö täiendavate tehniliste aspektidega teiseste õigusaktide kujul, et viia ellu raamistiku kõik aspektid, sealhulgas kriisilahenduse ja erilikvideerimise kontekstis.

Kreeka finantsstabiilsuse fond jätkas jõupingutusi süsteemselt oluliste pankade toetamiseks, pidades silmas pandeemiast tulenevaid probleeme. Fond toetas süsteemselt olulisi panku viivislaenude vähendamise ajakohastatud kavade ettevalmistamisel ja ettevõtete ümberkujundamisel (tütarettevõtjatesse suunamised). Fond vaatab praegu läbi ka oma aktsionäride ootusi, võttes arvesse pandeemia eri mõjusid.

TÖÖTURG

Kreeka tööturg on osutunud koroonaviiruse puhangu järel eriti vastupidavaks, kuid pandeemia pikenemine ohustab märkimisväärselt tööhõivet, mis nõuab aktiivsete tööturuprogrammide edasist tugevdamist. Selliste kiireloomuliste meetmete kiire vastuvõtmine, mille eesmärk on toetada ettevõtteid ja kaitsta töökohti, aitas kaasa täheldatud tööturu vastupanuvõimele. Pandeemia mõjul võib kõige enam mõjutatud sektorites siiski muutuda vältimatuks restruktureerimine. Et selliseid restruktureerimisprotsesse toetada ja töötuse järsku kasvu vältida, on vaja hästi toimivat riiklikku tööturuasutust ning tõhusat aktiivse tööturupoliitika süsteemi. Kuigi mõningaid aktiivseid tööturuprogramme tugevdatakse, kannatab üldine süsteem endiselt piiratud suutlikkuse all, mis koos pandeemiast põhjustatud häiretega on põhjustanud viivitusi käimasolevas reformide rakendamises. Eelkõige ei ole erilist edu saavutatud uue poliitika elluviimise mudeli vastuvõtmisel ja tööturule taaslõimimise teenuste süstemaatilisel osutamisel garanteeritud miinimumsissetuleku saajatele.

Valitsus on esitanud ettepanekud tööõiguse mitme aspekti ajakohastamiseks. Õigusaktidega, mille üle praegu sotsiaalpartneritega konsulteeritakse, nähakse ette olulised muudatused, ajakohastades muu hulgas tööaega ja iga-aastast puhkust käsitlevaid eeskirju, tööhõive kaitsega seotud õigusakte, töölt vabastamist ning ametiühingute seadust. Lisaks nähakse nendega ette isadus- ja vanemapuhkuse pikendamine ning kaugtöö institutsionaliseerimine, lähendades riiklikke tööõigusakte ELi parimatele tavadele. Tööõiguse kodifitseerimine, mis on 2020. aasta lõpu konkreetne kohustus, on pandeemia tõttu edasi lükkunud, kuid eeldatavasti võetakse see vastu 2020. aasta lõpuks.

TOOTETURUD JA KONKURENTSIVÕIME

Ametiasutused teevad edusamme enamiku 2020. aasta keskpaiga siduvate kohustustega investeerimislitsentside valdkonnas ning on endiselt pühendunud laiendatud reformikava rakendamisele. Ametiasutused peaksid novembri lõpuks esitama avalikuks konsultatsiooniks seaduseelnõu, millega lihtsustatakse litsentsimismenetlusi enamikus sektorites, mida ei ole seni reformitud, ning töötama 2021. aasta juuniks välja ajakava, et viia täielikult lõpule investeerimislitsentside väljastamise korra lihtsustamine kõigis ülejäänud tegevustes. Samal ajal jätkavad nad juba reformitud sektoritega seotud valdkondade lihtsustamist ja viimistlemist. Inspekteerimise valdkonnas eeldatakse, et kõik kolmes kokkulepitud prioriteetses valdkonnas rakendatavad käivitusvahendid võetakse kiiresti kasutusele koos koolituse täieliku käivitamisega. Ülejäänud elemendid, mis tagavad tõhusa jõustamise ja nõuete täitmise nendes valdkondades, lahendatakse eeldatavasti täielikult 2021. aasta aprilliks, samal ajal kui ülejäänud neljas valdkonnas võetakse kasutusele inspekteerimisraamistik, mis peaks lõpule viidama 2021. aasta lõpuks. Ülejäänud töö edukas lõpuleviimine sõltub oluliselt kõigi asjaomaste ministeeriumide õigeaegsest panusest ja kõigi sidusrühmade pühendumusest. Asjaomase IT-süsteemi täielik kasutuselevõtt, mis on väga oluline uue investeerimislitsentside raamistiku toetamiseks, viibib endiselt õiguslike probleemide tõttu.

Ametiasutused teevad edusamme programmide raames algatatud peamiste ettevõtluskeskkonna reformide rakendamisel. Edusamme on tehtud väliste keskkonnahindajate ja -inspektorite sertifitseerimises ning turismi käsitlevas õigusraamistikus, et kooskõlastada see investeerimislitsentside reformi põhimõtetega. Töö jätkub, et ka edaspidi hõlbustada ettevõtlusega tegelemist. Lisaks märkimisväärsetele edusammudele maksejõuetuse ja vaidluste lahendamise raamistikes ning eelseisvale riigihangete reformile (vt eespool) parandasid ja kiirendasid ametiasutused käibemaksu tagastamise protsessi. 2021. aasta märtsiks kavandatud peamiste sekkumiste eesmärk on ühtlustada ja kiirendada haldusprotsesse, sealhulgas neid, mis on seotud ehituslubade, idufirmade, elektriühenduste ja kinnisvara registreerimisega. Peale selle kavandavad ametiasutused Maailmapanga kaudu antavat komisjoni tehnilist abi kasutades täiendavaid meetmeid peamistes valdkondades. Valitsus on astunud ka lisasamme tooteturgude reformimiseks ja turujärelevalve parandamiseks. Novembri alguses parlamendile esitatud seaduseelnõu eesmärk on muu hulgas tagada ärikasutajatele õiglus ja läbipaistvus e-kaubanduse valdkonnas, võimaldades ühtlasi tõhusamaid turujärelevalve mehhanisme ja ebaseadusliku kaubanduse kontrolli, samuti laiendada pühapäevast jaemüüki kauplustele ja avatud turgudele teatavatel tingimustel.

Kuigi kaubanduse ja välismaiste otseinvesteeringute edendamise uue strateegia koostamisel on tehtud edusamme, on institutsiooniline korraldus endiselt puudulik, mis takistab jõupingutusi suurendada ekstroversiooni ja võimendada Kreeka potentsiaali peamistes sektorites ja eksporditurgudel. Välisministeeriumi uus strateegia, mis peaks tugevdama riigi ekspordipotentsiaali ja hõlbustama välismaiseid otseinvesteeringuid, ei ole veel avaldatud. Vajalike juhtimisstruktuuride loomine oleks oluline, et tegevuskava kohandamisega kiiresti edasi liikuda, kajastada uusi prioriteete ning jätkata lisapüüdlustega tollilihtsustuste valdkonnas, sealhulgas tollieelsel tasandil. Samal ajal teevad ametiasutused edusamme digitaalalgatustega, et toetada e-kaubandust, ja ekspordi edendamise projektide pakkumusmenetlustega, eelkõige oktoobris käivitatud ühe akna süsteemiga, millega automatiseeritakse impordi- ja ekspordimenetlused.

Ametiasutused on teinud edusamme metsakaartide ja katastri kaardistamise valdkonnas. 80 % ülejäänud metsakaartidest on koostatud 2020. aasta oktoobriks ja neid hakatakse järk-järgult üles laadima avalikuks konsultatsiooniks. Ametiasutused kohustusid üles laadima kõik ülejäänud kaardid 2020. aasta detsembriks ja kõigi metsakaartide ratifitseerimine viiakse lõpule 2021. aasta juuliks. Kuigi esialgne eesmärk katta 45 % katastriüksuste kaardistamisest tuli pandeemia ja muude tehniliste raskuste tõttu edasi lükata 2021. aasta detsembrisse, esitavad ametiasutused parlamendile ülejäänud seaduseelnõu, mis on kavas vastu võtta 2020. aasta novembris, et kiirendada õiguste kogumist. 2020. aasta oktoobriks oli tehtud 35 % katastrikaartidest. Hüpoteegilepingute digiteerimise hanget ollakse valmis alustama siis, kui rahastamine on tagatud.

Katastriasutus peaks olema täielikult töövalmis 2021. aasta lõpuks, kooskõlas katastriprojekti tegevuskavaga. See on hilisem, kui algses 2020. aasta keskpaiga kohustuses ette nähtud, ja kajastab nii pandeemia tõttu kui ka varem esinenud viivitusi. Korraldusmeeskonna ametisse nimetamine on lõpule viidud ja hüpoteegibüroodelt katastribüroodele üleminekuks vajaliku migreerimismeeskonna värbamine edeneb tõrgeteta.

Oluline energiaturu reform viidi lõpule, kui 2020. aasta keskpaiga konkreetne kohustus – sihtmudel – avati 1. novembril. See on suur samm ELi energiaalasest õigustikust tulenevate kohustuste täitmise poole Kreekas. Uus turgude vorm, kus on eraldi järgmise päeva, päevasisesed ja tasakaalustavad elemendid, peaks võimaldama paremat hinna leidmist ning laialdasemat osalemist ja eri teenuste turulepääsu. Uus turukorraldus ühildub teiste ELi turgudega, võimaldades tulevikus sidumist naaberturgudega Itaalias ja Bulgaarias. On oluline teha jõupingutusi, tagamaks, et hulgituru moonutused kaotatakse täielikult ja turgu jälgitakse tõhusalt, pidades silmas valitseva ettevõtja turuvõimu, ning viia see täielikult kooskõlla ELi energiaalase õigustikuga.

Ametiasutused esitasid 23. oktoobril lõpliku ettepaneku konkurentsivastase õiguskaitsevahendi kohta seoses ettevõtja Public Power Corporation pruunsöe tootmisega, mis on oluline samm selle konkreetse kohustuse täitmisel. Komisjon ootab siiski ametiasutustelt lõplikku luba, et alustada kavandatud õiguskaitsevahendi turupõhisuse kontrolli, et meetmeid saaks turul rakendada 2021. aastal. Õiguskaitsevahendi rakendamine täidaks konkreetse kohustuse ja vastaks ELi kohtute pikka aega kehtinud otsusele. Võttes arvesse õiguskaitsevahendi rakendamise väga kiiret tähtaega, julgustavad Euroopa institutsioonid Kreeka ametiasutusi tegema järgmisel aruandeperioodil tõhusamat koostööd.

Edusammud on jätkunud ka muudes energiapoliitika valdkondades, kuid selleks, et kõrvaldada taastuvate energiaallikate konto struktuurne puudujääk, on vaja kestlikku lähenemisviisi. Üha enam tuntakse muret taastuvate energiaallikate konto tasakaalu pärast ning arvestades Kreeka püüdlusi suurendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, on oluline leida prognoositav ja töökindel lähenemisviis, mis ei sõltu ühekordsetest sekkumistest ning on täielikult kooskõlas ELi õigusaktidega. See hõlmab toetuse saanud taastuvenergiaprojektidele taseme ja tingimuste tagamist. Kreekas jätkub pruunsöetehaste tegevuse lõpetamine ja sel aastal lülitatakse võrgust välja mitu tehast. Ametiasutused on korraldanud avaliku konsultatsiooni ülemineku üldkava üle, mis on territoriaalsete strateegiate ja tulevaste reformide alus, et aidata pruunsöetehaste tegevuse lõpetamisest mõjutatud piirkondi 2023. aasta lõpuks.

Avaliku sektori raudtee-ettevõtjate ümberkorraldamise esimese sammuna parandavad ametiasutused raudteeprojektide rakendamise ratsionaliseerimise eest vastutava juhtkomitee juhtimist. Juhtkomitee tagab strateegilise järelevalve ja suunised ning

koordineerib raudteede tegevuskava ettevalmistamist. Kahe ettevõtte ümberkujundamise tegevuskava esimene kavand, mis sisaldab vaheetappe, koostatakse detsembri lõpuks.

KREEKA VARADE JA OSALUSTE HALDAMISE AMET NING ERASTAMINE

Amet avaldas 2020. aasta septembri lõpus oma 2019. aasta aruande ja finantstulemused, mis näitasid, et enamiku ameti tütarettevõtjate finantsnäitajad ja ameti enda 2019. aasta finantstulemused on märkimisväärselt paranenud. Kuigi eeldatakse, et 2020. aasta tulemusi mõjutab pandeemia, on ameti ettevõtete portfelli juhtimise ja tegevuse korralduse parandamine aidanud kaasa nende suutlikkusele pandeemia mõjuga toime tulla.

Konkreetsete kohustustega seotud töö on jätkunud. Seoses ameti strateegilise kava rakendamisega i) ajakohastavad ametiasutused praegu ministri suuniseid, milles esitatakse valitsuse üldine visioon ja ootused ameti suhtes ning mis peaks valmima 2020. aasta lõpuks. Strateegilist kava ajakohastatakse pärast ministri suuniste avaldamist. ii) Amet ja riigi omanduses olevad ettevõtted viivad ellu koordineerimismehhanismi rakendamise järgmist etappi: aruanne kohustuste kohta, milles esitatakse riigi omanduses olevate ettevõtete finants-, tegevus- ja muud eesmärgid ning mis peaks valmima 2020. aasta detsembriks. Lisaks teatasid ametiasutused oma kavatsusest valmistada ette tulemuslepingud, milles sätestatakse piiratud arvule riigi omanduses olevatele ettevõtetele avaliku teenindamise kohustused. Riigi omanduses olevate ettevõtete juhatuste läbivaatamine on lõpule jõudmas ning 13st riigi omanduses oleva ettevõtte juhatuse läbivaatamisest on pooleli ainult üks, nimelt Kreeka Näituste Organisatsiooni (HELEXPO) oma, mis peaks viidama lõpule 2020. aasta detsembriks. Olümpiaspordikeskuse üleviimine, mis on osutunud väga keeruliseks, edeneb viivitustest hoolimata. Pakkumusmenetluse ettevalmistamist on pikendatud ja see peaks lõpule viidama 2020. aasta novembriks, samas kui hooldustööd veel käivad.

Selleks et luua projektide ettevalmistamise rahastu nii, et selle panus ELi vahendite kasutamise kiirendamisse Kreekas oleks võimalikult suur, on ametiasutused teinud ettepaneku volitada Kreeka Vabariigi varade arendamise fondi seda ülesannet täitma. Need fondi uued volitused tähendaks nii selle töötajate arvu kui ka vastutuse suurenemist. Oluline on tagada, et selle volituse lisamine fondile ei mõjutaks ameti suutlikkust täita oma põhivolitusi ega mõjutaks ameti sõltumatust.

Suuri edusamme on tehtud seoses mitme varade arendamise kavas sisalduva tehinguga, samas kui muude tehingute puhul esines viivitusi, mis olid osaliselt tingitud pandeemiast.

- **Kaks tehingut on lõpule jõudmas**. Ametiasutused jätkasid aktiivset osalemist ja jõupingutusi, et täita *Hellinikoni* tehingu finantsasjade sulgemise eeltingimused. Pärast riiginõukogu 18. septembri otsust, millega lükati tagasi kasiinolitsentsi andmise käimasoleva pakkumusmenetlusega seotud tühistamistaotlus, on loodud viis tehingu finantsasjade sulgemiseks. Siiski on veel pooleli mõned kohtuasjad, mida arutatakse 2020. aasta novembris. Hoolimata mõnest tehnilisest probleemist sulgetakse *jahisadama kontsessiooni* finantsasjad eeldatavasti enne aasta lõppu.

- **Kuigi *Egnatia kiirtee kontsessiooni* jaoks vajalike pooleliolevate menetluste edenemine on olnud viimastel kuudel oodatust aeglasem, on ametiasutused hiljuti astunud märkimisväärseid samme, et see tehing lõpule viia.** Eelkõige ehitati välja ja võeti novembri alguseks kasutusele märkimisväärne arv maksukogumisjaamu, eeldatavasti

ehitatakse välja ja võetakse kasutusele veel teatud arv jaamu enne 11. detsembriks kavandatud siduvate pakkumuste esitamist ning infrastruktuuriministeerium kohustus kõik maksukogumisjaamad kasutusele võtma enne kontsessioonilepingu jõustumist. See peaks tagama projektile tuluvood ja näitama, et ametiasutused on pühendunud projekti rakendamise jätkamisele. Lisaks on viimase kahe kuu jooksul tehtud mõningaid edusamme seoses vajalike ehitustöödega ülejäänud 14 tunneli litsentsimiseks. Jätkub hoolikas järelevalve.

- **Edusamme on tehtud hulga muude pooleliolevate tehingutega.** Siia kuulub *Public Gas Corporationi DEPA Infrastructure'i* tehing, mille puhul energiavaldkonna reguleeriv asutus selgitas jaotusvõrguettevõtjate tariifide raamistikku ja varade ulatust, et tagada selle püsimine sidusa ja atraktiivse varana. Oktoobris lõppes kolme *piirkondliku sadama* ja *Lõuna-Kavala maa-aluse maagaasihoidla* osalemiskutse etapp, mis äratas investorites suurt huvi.

- **Mõni tehing tuli edasi lükata pärast pandeemiast tingitud varade kapitaliseerimisväärtuse märkimisväärset langust.** Eelkõige on see nii ettevõtte *Hellenic Petroleum* puhul, kes oli juba varem kannatanud märkimisväärsete viivituste all pärast esimese pakkumusmenetluse ebaõnnestumist 2019. aasta keskel, ning fond on nüüd pidanud asjakohaseks lükata tehingu algus edasi hilisemale ajale. Samuti on edasi lükatud *Ateena rahvusvahelisest lennujaamast 30 % müük* ning fond määrab kindlaks järgmised sammud, kui olukord paraneb, tõenäoliselt 2021. aasta lõpus.

Väljaspool fondi rakendatavat varade arengukava tegelevad ametiasutused teatavate riigi omanduses olevate ettevõtete pikaajaliste puuduste kõrvaldamisega. See hõlmab *Kreeka lennundus- ja kosmosetööstuse (HAI)*struktuursete probleemide lahendamist ning erilikvideerimisele kuuluva äriühingu *Hellenic Vehicle Industry (ELVO)* varade müügi jätkamist. Samuti astuvad ametiasutused samme, et lahendada probleemid, mis tekkisid seoses kokkusobimatu riigiabi tagasinõudmisega vastavalt komisjoni pikka aega kehtinud otsustele (ferroniklitootmisettevõtte *Larco* varade müük ja avalik-õigusliku kinnisvaraettevõtja (ETAD) toetamine seoses *Hellenic Shipyardsi* endiste varadega).

AVALIK HALDUS JA E-VALITSUS

Ametiasutused on teinud täiendavaid edusamme avaliku halduse reformimisel. Inimressursside juhtimise ajakohastamine edeneb ning enamik avaliku sektori üksusi on praeguseks täitnud oma digitaalsed organisatsiooniskeemid, mis on 2020. aasta lõpu konkreetne kohustus. Oktoobri lõpuks oli üle 80 % valitsemissektori üksustest täitnud oma digitaalsed organisatsiooniskeemid ja ametiasutused eeldavad, et peaaegu kõik üksused täidavad selle ülesande 2020. aasta lõpuks. Edeneb ka ametijuhendite koostamine ning ametijuhendite ja töötaja seoste loomine, mis võimaldab luua ühenduse ühtse makseasutusega käesoleva aasta lõpuks. Avaliku halduse depolitiseerimine ja professionaalseks muutmine on jätkunud, kuna jõustunud on avaliku sektori üksuste kõrgema juhtkonna ametikohtade ühtne valikuprotsess, mis hõlmab nüüd suurt osa kõigist valitsemissektori üksustest. Kõik alalised sekretärid on ametisse nimetatud. Ametiasutused on liikunud edasi ka hulga muude meetmetega, mille tähtaeg on aasta lõpus ja mille hulka kuulub seaduse lõplik väljatöötamine tsiviilpersonali valimise ülemnõukogu täiendavaks tugevdamiseks (mis avaldatakse eeldatavasti avalikuks konsultatsiooniks novembris) ning 2019. aasta tulemuste hindamise vooru lõpuleviimine.

Ametiasutused võtavad meetmeid, et kontrollida avaliku sektori suurust. Nii alaliste kui ka ajutiste töötajate arvu suurenemine 2020. aastal on endiselt kooskõlas värbamiskavadega. Ajutiste ametikohtade arvu eeldatav vähendamine pärast nende muutmist alalisteks ametikohtadeks on siiski olnud aeglane ning jõupingutusi tuleb suurendada, et see töötajate arvu vähenemine oleks ilmne 2020. aasta lõpu seisuga. Ametiasutused tegelevad ajutistele töötajatele aastase ülemmäära kehtestamisega 2020. aasta lõpuks. Et õppida varasematest õppetundidest, dokumenteerivad ametiasutused kõrvalekalded värbamisprotseduuridest ja ühtsest palgaastmestikust, keskendudes esialgu ajavahemikule alates 2019. aasta juulist, samas kui eelmised aastad oleksid hõlmatud teises etapis.

Et suurendada õiguskindlust ja õiguskaitse kättesaadavust, valmistavad ametiasutused ette tööturgu käsitlevate õigusaktide kodifitseerimist, 2020. aasta lõpu konkreetset kohustust, ja määratlesid täiendavaid kodifitseerimist vajavaid valdkondi. Protsess erineb eespool nimetatud tööalaste õigusaktide teatavate aspektide ajakohastamisest ja on pandeemia tõttu viibinud. Uus tööõiguse seadustik võetakse eeldatavasti vastu 2020. aasta lõpuks. Ministrite nõukogu vastuvõetud 2021. aasta kodifitseerimiskava sisaldab ambitsioonikat programmi, mis hõlmab ruumilist ja linnaplaneerimist, kaupade ja teenustega kauplemist, avaliku sektori tulude kogumist ning erakondade rahastamist.

Ametiasutused teevad edusamme oluliste reformidega, et parandada Kreeka digitaalset tulemuslikkust, mida toetab käimasolev laiaulatuslik digistrateegia ja hiljuti vastu võetud ühtne õigusraamistik e-valitsuse kohta. Uues riiklikus digistrateegias („Digital Bible“ / „digipiibel“), mis eeldatavasti esitatakse varsti avalikuks konsultatsiooniks, visandatakse Kreeka ambitsioonikas digiülemineku tegevuskava ja järgmise nelja aasta reformiprioriteedid. E-valitsuse koodeks võeti vastu 22. septembril 2020 ja see on Kreeka jaoks oluline verstapost seoses Euroopa elektroonilise side seadustiku kehtestamist käsitleva ELi direktiivi ülevõtmisega. Ametiasutused kavatsevad peagi esitada tegevuskava sammude kohta, mis on vajalikud uue koodeksi täielikuks rakendamiseks.

Käegakatsutavaid edusamme on tehtud avaliku sektori protsesside ja andmete lihtsustamisel ja digiteerimisel, avalike süsteemide ja registrite koostalitlusvõimes, digioskuste täiendamises ning ühenduvusküsimustes. Protsessi lihtsustamise ja digiteerimisega seotud töö jätkub protsessi lihtsustamise riikliku programmi rakendamise kaudu, eelkõige transpordi ja õigusemõistmise valdkonnas. Ametiasutused on integreeritud tehingute portaali (gov.gr) arendamise tegevuskava rakendamisel graafikus. Samuti jätkatakse tööd avalike registrite ja süsteemide koostalitlusvõime edendamiseks ning käivitati hange georuumiliste andmete digiteerimiseks, et töötada välja ühtne digitaalne kaart ja riigi taristute register. Digioskuste ja ühenduvuse parandamine ning uute tehnoloogiate kasutuselevõtt ettevõtjate poolt on Kreeka jaoks endiselt peamised prioriteedid, kuna ametiasutused jätkavad oma digioskuste täiendamise strateegia rakendamist, sealhulgas riikliku digiakadeemia ning digioskuste ja -töökohtade riikliku koalitsiooni kaudu. Ühenduvusküsimustega tegeletakse 5G teedrajavate sagedusalade enampakkumise kaudu, mis on kavandatud 2020. aasta lõpuks, ning ametiasutused loodavad jõuda 96 % 5G kaetuseni, mis nõuab suuri investeeringuid väga suure läbilaskevõimega võrkudesse. Hiljuti vastu võetud e-valitsuse koodeksiga loodud uuenduslik 5G riikliku fondi kava mängib eeldatavasti 5G ökosüsteemi arendamisel keskset rolli.

ÕIGUSKÜSIMUSED JA KORRUPTSIOONIVASTANE VÕITLUS

Kohtutes on pidevalt edenenud üleminek dokumentide kohustuslikule elektroonilisele esitamisele ja töötlemisele ning käimas on töö seoses e-allkirjade jagamisega

kohtunikele ja õiguselukutse esindajatele. Ametiasutused kohustusid peagi esitama *e-taotluste esitamisega seotud algatuste* tegevuskava, mis sisaldab praeguse olukorra kaardistamist ja kavandatud meetmete üksikasju, sealhulgas rakendamise ajakava. Järgmised sammud hõlmavad õigusaktide vastuvõtmist 2020. aasta detsembri lõpuks. Seoses *kohtuotsuste elektroonilise väljastamisega* kavatsevad ametiasutused jagada kõigile kohtutele 2021. aasta jaanuari lõpuks tarkvara, mille Pireuse kohus on sel eesmärgil välja töötanud. Lisaedusamme on tehtud seoses *kohtudokumentide elektroonilise väljastamisega*. Pärast isikuandmete kaitsega seotud probleemide lahendamist loodavad ametiasutused viia 2020. aasta novembriks lõpule e-allkirjade jagamise kohtunikele ja kohtuametnikele. Ametiasutused kinnitasid, et justiitsministeerium on valmis esitama seadusandlikke algatusi seoses e-allkirjade jagamisega õiguselukutse esindajatele, pidades silmas kohustusliku e-taotluste esitamise nõude jõustumist haldusjurisdiktsioonides 2021. aasta jaanuaris.

Tsiviil- ja kriminaalasjade menetlemise ühtse süsteemi teise etapi (2020. aasta lõpu konkreetne kohustus) hankemenetluse raames esitatud pakkumuste hindamine jätkub ning ametiasutused kinnitasid oma kavatsust sõlmida leping väljavalitud pakkujaga 2020. aasta detsembris. Pärast pakkumuste tehnilise osa hindamise esitamist justiitsministeeriumile heakskiitmiseks kavatsevad ametiasutused viia pakkumuste finantsosa hindamise lõpule 2020. aasta novembri lõpuks, tehes seda õigel ajal, et sõlmida leping 2020. aasta detsembris, nagu kavandatud.

Kohtusüsteemi muude reformidega on tehtud järgmisi järjepidevaid edusamme:

- *Ametiasutused tegid hulk algatusi, et toetada vahendusmenetluse funktsiooni.* Vahendusmenetluse keskkomitee loob õiguspraktikutele ja kodanikele kasutajatoe, et anda sidusrühmadele õiguslikke suuniseid ja tuge. Ametiasutused jälgivad vahendusmenetluse kasutuselevõttu.

- *2020. aasta detsembriks esitatakse vahearuanne, milles kirjeldatakse üksikasjalikult tsiviil- ja halduskohtute erikodasid käsitlevate õigusaktide rakendamise järgmisi samme.* 1. oktoobril 2010 otsustas Ateena apellatsioonikohtu täiskogu formeering ühehäälselt moodustada kaks erikoda, mis tegelevad konkurentsi, e-tehingute, energeetika ja isikuandmete kaitse valdkonna kohtuasjadega, ning pärast äsja valitud kohtute ametite ametisse nimetamist 2020. aasta oktoobris peaksid ka teised kohtud seda eeskuju järgima.

- *Kohtute töömeetodite parandamisega seotud töösuund, mis on käimasoleva kohtureformi oluline osa, jätkub kavakohaselt.* Kohtutöötajate seadustik on kavas vastu võtta 2020. aasta detsembris. Ametiasutuste eesmärk on ajakohastada ja säilitada kohtuametnike tegevuse ranged standardid, peamiselt kõrgendatud kohusetunde kasvatamise kaudu. Kohtunike staatuse ja kohtute korralduse seadustiku eelnõu teatavate osade läbivaatamine, mis peaks parandama kohtunike hindamise ja ametialase edutamise metoodikat ning distsiplinaarküsimuste käsitlemist, tehakse ülesandeks seaduseelnõu komiteele 2021. aasta jaanuaris, et võtta see vastu aegsasti enne järgmise kohtuaasta algust 2021. aasta septembris. Komitee tööd toetatakse Euroopa Komisjoni kaudu antava tehnilise toe abil.

- *Kohtuandmete statistilise teabe üksuse loomise projekti „JustStat“ pakkumusmenetlus on kavas algatada 2020. aasta detsembri lõpuks.* Samal ajal kinnitasid ametiasutused, et koostöös Kreeka Statistikaametiga valmistatakse ette teiseseid õigusakte, mis käsitlevad oskusteabe andmist.

Nüüd on täielikult toimiv riiklik läbipaistvuse asutus, mis peaks parandama koordineerimist, ja on astutud hulk olulisi samme, et võidelda korruptsiooniga poliitikavaldkonnas. Riiklik läbipaistvuse asutus teeb järelevalvet riikliku korruptsioonivastase tegevuskava rakendamise üle, mis annab julgustavaid tulemusi ja on muu hulgas toetanud spetsiaalse korruptsioonivastase strateegia koostamist tervishoiuministeeriumi poolt. Korruptsioonivastane võitlus poliitikavaldkonnas on edenenud: 2021. aastal käivitati erakondade rahastamist käsitlevate õigusaktide kodifitseerimisprojekt ja võeti vastu lobitööd käsitlev seadus, mis jõustub 2021. aasta keskel. Ametiasutused peavad veel parandama teatavate andmebaaside kättesaadavust vara deklareerimise auditite eest vastutavatele organitele ning viima vara deklareerimise kohustusega riikliku taustaga isikute loetelu kooskõlla riikliku taustaga isikute ajakohastatud määratlusega. Lõpuks teeb amet järelevalvet ulatusliku reformi üle, mille eesmärk on rakendada usaldusväärseid sisekontrollisüsteeme kogu avalikus halduses ja millel on eeldatavasti suur mõju korruptsioonivastasele võitlusele nii avalikus halduses kui ka riigi rahanduse juhtimise sektoris.

Käimas on riikide korruptsioonivastase ühenduse soovituste rakendamine, mis käsitlevad ametiisikutele altkäemaksu andmise eest määratavate karistuste leevendamist. Nende soovituste järgimiseks on vaja ametiisikute korruptsioonivastase võitluse õigusraamistik põhjalikult läbi vaadata, enne kui koostatakse asjaomaste koodeksite muudatusettepanekud, mis esitatakse eeldatavasti 2021. aasta keskpaigaks. Riikide korruptsioonivastane ühendus on kutsunud ametiasutusi üles esitama 2021. aasta oktoobri lõpuks aruande soovituste rakendamiseks võetud meetmete kohta. Riikide korruptsioonivastase ühenduse soovitusi käsitlevate sätete kiire vastuvõtmine võimaldaks Kreekal tulemuslikumalt võidelda ametiisikute korruptsiooni vastu ning järgida korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni ja selle lisaprotokolli.